

DOBBELTKÆRLIGHEDEN TIL POLEN OG DANMARK

De første generationer holdt både fast i de gamle polske traditioner, og samtidig tog de danske traditioner til sig.

De polske hjem var tydeligt polsk indrettet fx var en kommode eller hyldede pyntet med religiøse billeder og figurer, og på den anden side var den danske kultur også repræsenteret:

"Hjemme i deres stuer hænger [...] Dannebrog side om side med det polske flag med ørnen, eller man ser Kong Christian flankeret af gamle kejser Frantz Josef; men på bordet bliver der alligevel dækket op til en rigtig dansk frokost eller middag med snaps i stedet for vodka. Og bliver man f.eks. indbudt til et sølvbryllup, står i køkkenet den danske landsbykøgekone over gryderne med ægte lollandske anretninger." Sådan skriver den katolske præst Fader Klessen i 1948.

Katolicismen og den polske kultur blev holdt i hævd i mange polske hjem også i 2. generation. Her ses en Skt. Nikolaus forestilling. Maribo, 1923.

Foto: Museum Lolland-Falster.

På mange måder kan man sige, at polakkerne og deres efterkommere valgte de "bedste" traditioner fra hver kultur. Med årene blev den simple polske mad fravalgt til fordel for den mere rustikke danske mad. Den katolske tro blev modsat holdt i live i længere tid. For mange 1. generationspolakker har muligheden for at vende hjem til Polen ligget i baghovedet. For dem var det vigtigt at holde fast i både sprog, religion m.m. Men kærligheden til både Polen og Danmark kunne også skabe diskussioner i de polske familier.

En polsk ægtefælle

Én af de traditioner som 1. generation hurtigt tog til sig var friheden til at vælge egen ægtefælle. Hjemme i Polen var det oftest forældrene, der planlagde og bestemte, hvem der skulle giftes ind i familien. Under Første Verdenskrig havde forældrene hjemme ikke meget at skulle have sagt, forældrene var jo i Polen og de unge mennesker var i Danmark. En del unge polakker i Danmark giftede sig måske ikke udelukkende af kærlighed, men som en konsekvens af, at pigen var blevet gravid under opholdet. Børn udenfor ægteskabet var en skam både for familien men også for en selv.

Mens 1. generation gjorde op med ægteskabstraditionerne hjemme i Polen, kan man sige, at de selv i opdragelsen af deres egne børn og børnebørn blev mere kulturelt konservative. 1. generationspolakkerne holdt for det første på, at deres børn skulle opdrages som gode polske katolikker. Dvs. at børnene skulle døbes, konfirmeres og giftes i den katolske kirke. For det andet skulle børnene helst giftes med en polak. Flere 2. og 3. generationspolakker fortæller om, hvorledes deres forældre og bedsteforældre enten prøvede eller reelt pressede dem til at gifte sig polsk. Det var langt fra altid, at børnene var lige entusiastiske over forældrenes eller bedsteforældrenes forsøg på at finde en polsk ægtefælle.

Tiderne skifter

En 2. generationspolak fortæller, at det var utænkeligt, *"at en i vor familie skulle gifte sig med en dansker. Ældste søster fik valget mellem sit hjem eller sin danske forlovede – og valgte hjemmet."* Det hjalp ikke, at den danske part lovede at gå over til den katolske tro. Senere tog det hårdt på interviewpersonens mor, da en af 3. generation for nylig blev protestantisk gift.

For 4. og 5. generationen er det et fåtal, der endnu holder polske og katolske traditioner i hævd. I dag er den polske kultur og dens symboler stort set fraværende. Polske efterkommere indretter sig efter moden i både boligindretning, madtraditioner og tøjvalg. Religiøst træder katolicismen også i baggrunden, mens familiens slægtshistorie og fortællingen om forfædrene i stedet er blevet vigtig for den enkelte.